По конфіскаті — наклад другий!

Ч. 35 (9.866). Львів, субота 14. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 леї, Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 кр. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА **100 Мп.**

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“. Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 13. жовтня 1922.

Після муданського договору.

Договір в Муданії, який має встановити новий status quo на Близькому Сході, 11. жовтня підписаний представниками великих держав і делєгатами Туреччини і Греції.

Не будемо спинятися на окремих точках цього договору, уже відомих нашим читачам з газет. Детайльне й докладне окреслення того нового становища, яке фіксується окремими точками договору на Близькому Сході, має більше льокальний, чисто місцевий інтерес. Для нас являється важнійшою загальна оцінка тих політичних наслідків, з якими звязаний цей договір; для нас являється більш актуальним питанням справа тих змін в міжнародній конюнктурі, які в звязку з ним можуть виникнути.

Обертаючись до цієї загальної оцінки договору, насамперед ми мусимо зазначити, що він являється першою серіозною зміною, першою серіозною ревізією тих відносин, які утворені в Европі після світової війни версайльським трактатом й тісно звязаними з ним трактатами в Сен-Жермен і Севрі. Хоч фактично договір в Муданії зміняє лише відносини зафіксовані трактатом в Севрі, не може підлягати сумніву, що він являється разом з тим й ударом по версайському договору, о скільки всі три згадані трактати складають органічну цілість.

Ще так недавно держави переможці, засідаючи в Версаю й складаючи нову карту Европи, тішили себе самовпененою думкою, що вони встановлюють міцні підстави нових відносин в Европі на довгий ряд літ. Але й тоді вже з серіозних політичних колах висловлювались сумніви відносно тревалости підстав, встановлених в Версаю. Виразом тих сумнівів, того скептицизму, яким були перейняті більш далекозорі політики, являється відома книжка Англійця Кейнса. Дійсність показала, що мали підстави власне ці скептики, а не оптимісти й теперішній договір в Муданії являється першою серіозною щілиною в тій будові европейської рівноваги, яка змайстрована в Версаю. Щілиною дуже серіозною й дуже поважною, яка грозить захитати цілу будівлю. Щоб визнати це, досить порівнати окремі точки трактату в Севрі й договору в Муданії.

Іронія долі хотіла, щоб цей вилом в версайській будові був утворений головним чином за ініціятивою й допомогою Франції, держави найбільше зацікавленої в недоторканости дотеперішніх відносин, в захованню всіх змін, запроваджених в життя після війни. Конкуренція між Англією й Францією дійшла до тої степені, що Франція в свойому суперництві в Англією рискнула стати на шлях піддержки мусулманського Сходу, пробудження й активний виступ якого загрожує не лиш інтересам Англії, а в рівній мірі також інтересам Франції. На разі тактичний хід Франції осягнув свої результати. Перемога Туреччини, той компроміс, на який пішла Англія, на міжнародньому ринкові оцінюються, як безперечний успіх Франції, як зріст її значіння й сили.

Ті голоси французької преси з приводу муданського договору, які відомі нам до сього часу, особливо виділяючи цей момент перемоги Франції, разом з тим підкреслюють значіння муданського договору в змислі остаточного усталення відносин на Близькому Сході. Коли перше твереження французьких газет не може підлягати сумніву, то відносно другого ми мусимо поставитись з великою резервою й обережністю. Безумовно муданський договір на разі полагодив гостроту конфлікту, усунув ту безпосередну небезпеку, яка загрожувала спокоєви Европи. Але чи можна думати, що він остаточно розвязав проблєму Близького Сходу? Це питання підлягає великим сумнівам. Більш відповідаючим дійсности на нашу думку являється припущення, що цей договір буде лише одним з етапів, одною з переходових стадій справи Близького Сходу.

Не можна легковажити того факту, що муданський договір уложений з одного боку без участи балканських держав, безпосередно в ньому заінтересованих, з другого боку без участи совітської Росії, поважні інтереси якої ним так само серіозно зачеплені. Газетні відомости свідчать, що совітська Росія не має жадної охоти заняти в ближчесхідній справі позицію пасивного глядача. Вже один цей факт примушує дивитись на муданський договір лише як на паліятив, як тимчасове полагодження справи.

Договір в Муданії покищо зісуває з порядку денного проблєму Близького Сходу. Але є багато підстав гадати, що розвиток подій знову висуне її завтра. Европі знову доведеться спинятись над розвязанням тих трудновщів, з якими вона звязана. Бо договір в Муданії ці трудноші лише на разі відсунув, але не усунув.

Велика Україна.

Голодні діти.

В комісію допомоги голодним на Україні в Кишиневі вступила заява ради німецьких кольоній Бесарабії про згоду приняти на своє утримання тисячу дітей німецької національности з голодних місць на Україні. В заяві зазначено, що бажано, аби діти були з Одеського і Тираспольського повітів.

Повстанський рух на Україні.

Харківська большевицька преса за останні місяці вказує, що повстанський рух на Україні не припиняється. В ч. 205 харківських „Вістей“ в наказі начальника полудневих доріг говориться про відбиття нападу повстанського загону в 45 чоловік на перегоні Ічня — Коломійцево. В ч. 207 тих самих „Вістей“ повідомляється про викриття в районі Вапнярки „петлюрівської“ організації. Арештовано 50 чоловік. „Комуніст“ (ч. 217) зазначає, що за останій час дуже віджививєя повстанський рух в Харківському, Мерефянському і Золочівському районі. В Охтирському пов. арештовано повстанця Марченка. В Харківщині по відомостям „Комуніста“ ліквідовано в серпні коло 10 „банд“.

Продподаток на Україні.

По офіціяльним даним на Україні на 15. вересня зібрано 29,913.710 пуд. продподатку. По окремим губерніям найбільше зібрано на Харківщині — 6 міл. пудів а найменше в кременчуцькій губ. — 818.000 пудів і олександровській — 715.000 пудів.

Відновлення зал'зничої комунікації між совітською Україною і Польщею.

В Підволочиськах відбулася конференція між представниками совітської України і Польщі в справі відновлення безпосередньої комунікації. День відновлення її остаточно призначений на 1. листопада.

Безробіття.

В Донецькому районі зараз нараховується 15.000 безробітних. В Одесі загальна кількість безробітних досягає 14.000 чоловік.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Українські справи.

З Америки.

Гр.-кат. епископ у Канаді Н. Будка виїзджає невдовзі до Риму. Митрополит А. Шептицький перебуває ще у Зєдинених Державах.

Українці у манітобськім парляменті.

26. серпня відбулися доповняючі вибори до манітобського парляменту (Канада). Між иншими вибрано Українця п. Н. Григорчука. З його вибором число українських послів-представників манітобських Українців зросло до чотирьох. А саме, досіль були там такі українські делєгати: Д. Якіміщак, Н. Бачинський та М. Роєцький. — цей останній латинник, походженням з Маріямполя, вибраний як український кандидат українськими голосами.

З Волині.

Шкільна ванханалія на Горохівщині.

Не одному, хто працює на Волині, приходилося чути від Поляків, що школи у нас на Волині, зокрема на Горохівщині, через те польські, що немає кваліфікованих учителів Українців, або що люде не вимагають українських шкіл.

Пригляньмосяж до фактів.

Візьмемо Горохівський повіт. Було в минулому році, здається, шість українських шкіл. І скільки не просили, скільки не молили люде окремих сіл про відкриття української школи, їм усім відмовлено, а часто, як на примір в Квасові, інспектор навіть загрожував. Та у цьому році п. інспектор пішов ще далі: йому мозолили очі вчителі Українці, які вже мали школи, і він звільняє 6 чоловік. Звичайна річ, що на їх місце призначить, „кого слід“.

Байдуже п. інспекторові, що люде на свої кошти збудували школу в минулому році, як у селі Смикові, а значить, мають по всіх божеських і людських законах право на школу, якої самі забажають. Ні, п. інспектор учителя-Українця звільняє, призначає — Поляка. Люде, розуміється, не приймають, бо хочуть, щоби діти справді вчилися, а не сиділи на лекціях, як стовпчики. Знову посилають делєгацію до „можновладця“, та він остається на свому і призначає другого вчителя, знову — Поляка. Не знаю, як зустрінуть селяне нового просвітителя. Боюся, що його зустріне доля пана Тхожельського, який вже другий рік учителює в с. Підберезі, тієж гміни, вчителює усердно, просвіщаючи стіни, бож діти другий рік не ходять. В клясі, „льокалю виборчім“ насипано картоплі. І рація: На щож має пустувати? І пан інспектор знає про те; знає, чому діти не ходять, але вчитель сидить і гроші одержує, народні гроші. Хіба це не глум?

В селі Шпиколосах учителя-Поляка не прийняли. Цікаво, кого призначить?

Ну, а в містечку Дружкополі, що там?

Школа, розуміється, польська. Керовник її, пан Щ., одержав у минулому році дерево на ремонт. Ремонту, звичайно, ніякого не зроблено, за те пан Щ., кажуть, десь будує власний будиночок, а трохи дерева, кажуть, пішло „на люде“.

У школі зайняття начались в одній клясі, а в другій... стоять свині і корови, які мають той самий вхід, що й „хлопські діти“.

І пан інспектор також це все знає!

Село Брани... Школа пустує. Служить складом для картопель і капусти „p. nauczyciela“.

Село Бодячів. Є школа. Ще того року просили вчителя Українця, а одержали... Поляка, якого не прийняли. І школа пустує.

Ось які факти подаємо у відповідь пану інспектору на фразу: „вони не вимагають“, а учителів на цей раз показувати не буду: п. інспектор і сам їх знає.

Так просвіщають ендеки інспектори народ на кресах! *Вік.*

З судової салі.

Дня 7. жовтня в Ковлі розбиралася судова справа Марка Лукевича, обвинуваченого в переступ-

стві арт. 138. карного кодексу, виразніще за неприймання візвань суду на мові польській. Обороні обвинуваченого не прибули, завдяки пізному дорученню візвання (знов же таки на польській мові!) й при відсутности в дома тоді самого обвинуваченого.

Суддя запитує оскарженого (звичайно, на польській мові) чи признається він до вини, що дня 1. вересня ц. р. відмовився він приймати від поліціянта візвання до суду, жадаючи натомісць, щоби воно було писано українською мовою.

Луцкевич (на українській мові). Я громадянин Річи Посполитої Польської, громадянин з примусу — це вже инше питання, — яко Українець прошу Високий Суд, аби до мене звертались тут на моїй рідній українській мові. Прошу це з таких мотивів: Наведення аналогії між становищем нашим і Галичан, що часто-густо має місце з боку моїх обвинувателів, не витримує критики. Бо сувереном Східної Галичини є держави Антанти. Тоді-ж як я — є громадянином польським. А умова в Ризі, арт. 7 виразно каже, що громадянам земель, які згідно тієї-ж умови відходять до Польщи, народности української, білоруської та великоруської, — Польща обовязується наддати рівноправність їх рідної мови всюди в тому числі й суді. Ухвалена ж і принята Сеймом — одним днем раніше заключення умови в Ризі — Конституція польська виразно застерігає мені право на користування рідною мовою. Удаймося тепер до троху ранiших часів... Маю на увазі Версальський Трактат, який нам...

Суддя. (перебива Луцкевича) я знаю що ви казатимете...

Луцкевич. Одначе прошу мене вислухати. Можливо тут дам я такі доводи, що Високий Суд визнає, що я маю право жадати, аби до мене звертались тут на моїй рідній мові...

Суддя. Доводи ті давно відомі. Ви про них говорили вже не раз. Краще скажіть мені чи володієте ви польською мовою?...

Луцкевич. Так. Польською мовою, розговірно та на письмі — володію добре. Але яко громадянин української народности прошу, аби до мене звертались на рідній мені мові. Й відповідати на поставлені мені запитання в мові польській не змусите мене ані тюрмою, де вже за тоє сидів я не раз, ані засланням, ані навіть кулею...

Суддя. (до свідка, поліціянта) Щоби чинилисьте аби не приималось од вас візвання, припустимо на українській мові? Складали би ви тоді протокол...

Свідок. Я тоді залишив би адресатові візвання в його домівці...

Суддя дальших свідків не допитує, а робить перерву для наради в тій справі. Секретар же суду пропонує підсудному підписати протокол. На це Луцкевич відповідає:

„Хоча я тут нічого не зізнавав, бо мені не дано спромоги взагалі говорити, одначе все що написано в тому протоколі підпишу, коли буде воно складено в мові українській. Змушування ж мене до підпису польського паперу є насильством... Таким самим насильством, як ото — за свідків в моїй справі викликається в суботу Жидів. Адже арт. 11. Версайльського Трактату ясно каже, що Жиди не будуть приневолюватися до виконання яких будь учинків, що нарушають шабаса... А сьогодні крім шабаса маємо, ще перший день великого їхнього свята — кучок...

Суддя. (крізь прохилені дрері) Нехоче він підписувати то й не треба... Зазначте, що відмовився від підпису.

Через де-який час, по перерві зявляється на салі суддя й оголошує вирок свій, по якому — зглядно тому, що неприймання візвання не є переступство й цей учинок не підходить під арт. 138 К. К. — справа „umorzona"...

Тоді Луцкевич звертається до суду з запитанням. А через віщо тоді карано його за це в попередні рази?... Навіщо в такому разі поліція доставляючи візвання в неможливий спосіб тероризує рідню? Навіть не вільний від кпин-наруг і старенький мій батько!... Я проситиму копію з цього рішення, в цілях зясування правоти й моїх попередних учинків.

Суддя. Можете за підписами зявитись у вівторок. І маєте тиждень для апеляції...

Отже виходить, що не можна карати за неприймання польських паперів. За що ж тоді раніше за подібного рода чин пакували Луцкевича до вязниці?... Очевидно, добре попопрацювавшись у польських навіть законах, нетрудно доскіпатися, що Українці на Волині мають право жадати, щоби до них зверталися у суді й на рідній нам мові.

Присутний.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Галицькі відносини.

Арештують священиків.

Дня 10. ц. м. явилася жандармерія в домі о. Володимира Федусевича, пароха в Миколаєві над Дністром і перевела докладний трус в мешканню та господарських будинках. По безуспішному шуканню жандарми увязнили пароха, веліли збиратися в дорогу й вивезли його до Стрия. Від сеї хвилі за арештованим і слід загинув. Як причину арештовання о. Федусевича подають се, що в останню неділю підчас проповіди мав він накликувати своїх парохіян до бойкоту виборів у польський сойм.

Повінь ревізій.

В Камінеччині відбулися недавно ревізії у студентів: В Сільци Беньковім: 30. IX. у Михайла Войтовича, який є австрійським підданим і на короткий час приїхав з Відня. Шукали за зброєю і брошурами; у Сайкевича І. шукали за „Нашим Шляхом"; у студ. Василишина Гр. за оружєм і паперами. Старалися вмовити в нього, що належить до тайної організації в Камінці.

Строгу ревізію перевели в читальни „Просвіти", у Ів. Веретельника шукали за зброєю. Не найшли нічого. Ревізію переводили агенти в асисті жандармів.

В Стрептові у Колодія, в Язеници у Середи Василя, в Камінці у Яцьова Ст. і др. В Камінці арештовано студ. Журила і Липку. Деякі студенти скриваються.

Арештовання.

В Раві Руській арештовано трох Українців під замітом підпалу доокoличних фільварків. Арештованих відставлено до Львова. Близші інформації подамо пізнійше.

Наглі суди.

Довідуємося, що в Стрию жандарми так били арештованих, що до одної провини, яку міг повонити тільки оден, призналося аж трох невинних, щоби тільки уратуватися від побоїв. Всі три віддані наглому судови.

Протиизборча відозва.

Підпал.

У с. Акрешорі, п. Печеніжин підпалили невідомі особи в ночі з 28. на 29. вересня п. р. сіно Миколи Уруського, війта Поляка з Нижнього Березова. Шкода виносить 1,000.000 мп.

Невдалий підпал.

У ночі з 5 на 6. ц. м. підложили невідомі особи запальний матеріял під стодолу Блашка, побережника-Поляка в Лючі, п. Печеніжин. З причини дощу не було пожежі. Поліція шукає виновника.

Шукають бомб.

У печеніжинськім повіті шукає поліція у кождого чоловіка вечером амуниції і бомб.

Амуніція в коновчині від молока.

Минулого місяця віз Антін Кузич, селянин з Березова нижн. квасне молоко в коновчині. На запит яблонівської поліції, що везе, відповів, що муніцію для сина. Поліція обережно розбила коновчину. Муніція експльодувала і обіляла поліцію. Це було молоко для його сина.

Карні експедиції в Калущині.

Дня 7. Х. прийшов в гостину до калуського повіту баталіон польського війська 53. пп.

Першою жертвою цеї гостини впав будинок „Народнього Дому", а саме командант баталіону насильно заняв для всього війська салю мимо спротиву зі сторони голови товариства, котрий доказував, що цілий будинок товариства як знищений цілковито в 1917 р. а опісля в цілости відбудований є вільний від всяких реквізицій. Супроти цього підписаний Видїл і Надзірна комісія товариства „Народний Дім" в Калуши закладає проти цего безправного вчинку протест в надії, що чейже у верхових польських властей він найде відповідний відгомін і спричинить відповідні протизаряджения як малу сатисфакцію для доконаного вчинку.

Видїл і Надзірна комісія протестує рівночасно і проти цего, що згаданий командант баталіону відмовився дати на письмі посвідку реквізиції, як також вкінці проти цего, що ані політична власть місцева, ані магістрат не вчинили ніяких протикроків хоч військо вже

ІВАН БУНІН.

Пан із Сан-Франціско.

Горе тобі, Вавилоне, городе кріпкий!
Апокаліпсіс.

Пан із Сан-Франціско — імення його ні в Неаполі, ні на Капрі ніхто не запамятав — їхав у Старий Світ на цілих два роки, з дружиною й дочкою, єдине тільки задля розваги.

Він був твердо упевнений, що має повне право на відпочинок, на розривки, на подорож довгу й вигідну й чимало ще на. що! Для такої упевнености мав той привід, що по перше був багатий, а по друге тільки що приступав до життя, не вважаючи на своїх пятьдесятьвісім літ. До тієї пори він не жив, а лише животів, правда, не дуже нікчемно, але всеж таки покладаючи всі надії на прийдешнє. Він працював не покладаючи рук, — Китайці, котрих виписував до себе на роботи цілими тисячами, гаразд знали, що це значить! — і вкінці побачив, що зроблено вже багацько, що він трохи не зрівнявся з тими, кого колись узяв собі за зразок і зважився відпочити. Люде, до котрих належав, мали звичай починати осолоди життя з подорожей в Европу, в Індію, в Єгипет. Постановив і він поступити так само. Авжеж, він хотів нагородити за роки труду поперед усього самого себе; одначе радий був і за дружину з дочкою. Жінка його ніколи не відрізнялась особливою вразливістю, а адже всі немолоді Американки пристрастні подорожниці. А що до дочки, панночки на порі й трохи слабовитої, то для неї подорож була просто необхідна: не кажучи вже про користь для здоровля, чи тож не буває підчас подорожей щасливих зустрітин? Тут инколи сидиш за столом або розглядаєш фрески поруч із мілярдером.

Маршрут випрацював пан із Сан-Франціско обширний. У грудні й січні він сподівався роскошуватися сонцем Південної Італії, памятниками давнини, тарантелею, серенадами бродящих співців і тим, що люде в його літах почувають особливо тонко, — любовю молоденьких Неаполітанок, нехай навіть і не зовсім некористливою; карнавал думав провести в Ніцці, у Монте Карльо, куди під цю пору збирається найдобірнійше товариство, — те саме, од котрого залежать усі блага цивілізації: і фасон смокінгів, і мішність тронів, і обявлення війн, і добробут готелів, — де одні з азартом оддаються автомобільним і парусним перегонам, другі рулєтці, треті цьому, що принято називати фліртом, а четверті стрільбі в голубів, котрі дуже гарно знімаються із садків над смарагдовим газоном, на тлі моря барви незабудьок і зараз же торохкаються білими грудочками об землю; початок березня він хотів посвятити Фльоренції, на Страсти Господні приїхать у Рим, щоб слухати там Miserere; входили в його пляни і Венеція, і Париж, і бій биків у Севіллі, і купання на англійських островах, й Атени і Царгород, і Палестина й Єгипет, та навіть Японія — розуміється, вже з поворотом... І все пішло спершу дуже гарно.

Був кінець листопада, мало не до самого Гібральтара прийшлося плисти то в ледяній млі, то серед бурі з мокрим снігом; але плили цілком щасливо і навіть без хибання, пасажирів на пароплаві виявилося чимало, і всі люде великі, пароплав — славетня „Атлянтида" — подобав на найдорожчий европейський готель з усіма вигодами, — з нічним баром, із східними лазнями, з власною газетою, — і життя на йому плило по найвищому регляменту: вставали рано при трубних згуках, що різко розлягалися по коридорах ще в тих присмерках, коли так непривітно світало над сіро-зеленою водяною пустинею, що сутужно хвилювалася в тумані; накинувши фланелеві піджаки, пили каву, шоколяду, какао; а далі садовилися у мармурові ванни, робили гімнастику, збуджуючи апетит і гарне самопочуття, робили денні туалети і йшли до першого снідання; до одинадцяти годин призначалося бадьоро прохожуватися по палубах, дихаючи холодною свіжістю океану, або грати в теффльборд й инші гри для нового розбудження апетиту, а в одинадцять — підкріплятися хлібом з маслом та бульоном; підживившися з уподобою читали газету і спокійно чекали другого сніданку, ще більше ситного й ріжнородного, ніж перший; дальших дві години посвячувалися одпочинкови, всі чердаки були заставлені тоді лонгшезами, на котрих подорожники лежали, окутавшися пледами, дивлючись на хмарне небо й на пінисті горби, що шмигали за бортом, або солодко дрімаючи; в пятій годині їх одсвіжених й повеселілих, поїли міцним, пахучим чаєм із печивом; у сьомій оповіщали трубними сигналами про обід з девяти полумисків... І тут пан із Сан-Франціско,

два дні наперед мало готові квартири в цілому місті.

— • —

Підписи: д-р Іван Саноцький голова, Ярослав Павлусевич секретар, о. Володимир Тисовський, інж. Михайло Чорпіта, Степанія Чорпітова, Онуфрей Курдидик, Степан Загаєвич, Тимко Бариш, Дідошак Іван, Кость Сербин, Степан Пукіш як члени виділу, о. Никола Янович, Вінкентій Миклаєевич, Пилип Гумінілович, як члени Надзірної комісії.

Калуш, 9. жовтня 1922.

Поміщуємо цей протест і допись у болючому пересвідченню, що він лишиться голосом вопіючого в пустині, мимо того, що калуський „Народний Дім" потерпів справді великі втрати, знищення і шкоди, та що його тільки зусиллям кращих громадян Калуша недавно відновлено. — Ред.

Стрийські містерії.

Телефоном одержуємо:

Наглий суд в карній справі проти Михайла Стефанова в Стрию признав себе некомпетентним і рішив на внесення оборони віддати звичайному судови до звичайного карного поступовання. Основою цього рішення є правна постанова закона про наглі суди з дня 26. вересня 1922. В. з. д. ч. 84. Арт. І. уст. 6. і § 437. з. к. з 1873, на основі якої прокуратор має обовязок поставити внесок на наглe поступовання на протязі 14-ти днів від хвилі, коли довідався про злочин, а в цім випадку прокуратор поставив таке внесення аж по спійманню здогаданого виновника, інтерпретуючи хибно закон наче би прислугувало йому 14 днів до поставлення внесення власне від хвилі спіймання.

Близчі відомости подамо завтра.

На що є поліція?

З Коломиї. Як всюди, де є українські інституції, так і в Коломиї стереже само громадянство „Народного Дому". Завдяки сій сторожі „Народний Дім" не потерпів ще шкоди, хоч вже була проба його висадити. А саме одної ночи о 3. год. по півночи, як став падати густий дощ, якесь індивідуум підкралося під гімнастичну салю Народного Дому від подвіря і сховалося за стіну. Якраз в тім часі вийшла жінка сторожа, щоби обійти „Народний Дім". Побачивши під стіною чужого чоловіка з чимсь круглим „як годинник" в руках, наробила крику. Індивідуум перескочило блискавично паркaнець, опісля паркан, користаючи з пластового стола коло паркану, і втекло. Від того часу сторожу коло „Народного Дому" змінено, а „Народний Дім" забезпечено перед вкиненням вибухового матеріялу до пивниць. Що „Народного Дому" стережеться, про се знає państwowa поліція, бо поліціянти все крутяться коло „Народного Дому", коли є там наша сторожа, а одну сторожу тягли вже і на поліцію в ночі, нібито за те, що вона жадає від прохожих легітимацій, хоч се чиста брехня. А в ночі з 6 на 7. вересня таке сталося: Черга сторожити до півночі впала на директора Пок. Союза і бувш. соймового посла п. Захара Скварка, голову УПТ. проф. Дмитра Николишина, проф. Л. Ковбуза і проф. Ст. Михайлюка. О год. три на 12. в ночі зявилося коло „Народного Дому" 4 państwowych поліціянтів, котрі задержали сторожу, яка обходила „Нар. Дім", і стали їх питати, що вони роблять. Се їм пояснено, але państwowi сим не вдоволилися, лиш казали всім чотиром сторожачим йти з собою на поліцію. Тоді звернено поліціянтам увагу, що через те „Нар. Дім" остане без всякої опіки, але се не помагало. Вкінці однак, на рішуче домагання одного зі сторожачих лишилося при „Нар. Домі" двох поліціянтів, а двa другі повели сторожачих на поліцію. Сторожачі збудили сторожа і одного льокатора, щоби лишити „Нар. Дім" в безпечних руках, і пішли під багнетами на поліцію, дивуючись, що всі російські інвазії перебули, а таке їм ще не лучилося. На поліції зажадано від всіх легітимацій і переведено особисту ревізію за — револьверами. Директор Скварко запротестував проти такого поведення поліції, котра його, 53 літного чоловіка, директора Пок. Союза, бувш. соймового посла і льокатора „Народ. Дому", веде о півночі під багнетом мов злочиниця, і загрозив, що внесе жалобу до висших властей, тим більше, що поліція могла на місци зажадати легітимацій, а через забрання сторожі виставлено „Нар. Дім" на небезпеку. А що до револьверів, то сама поліція повинна подбати, щоби сторожа „Народного Дому" мала револьвери! На се п. дир. Скваркови відповіджено, що він може жалуватися, як хоче!

Ось на чім полягають обовязки państwowo-ї поліції. Одна українська інституція вилітає у воздух за другою, а państwowa поліція арештує тих, що стережуть українського народного добра!

Польські вибори і Сх. Галичина.

Виборчий терор в Дрогобиччині.

В Дрогобиччині розвинули власти нечуваний терор, щоби приневолити українське населення до участи у виборах. Українці відмовились взагалі від участи у виборчих „обводових" комісіях; багато внесло резиґнації на письмі, а в кождім разі відмовились від підписання виборчих ліст. На се посипались кари від предсідника окружної виборчої комісії ч. 52 в Стрию, Орського. З початку накладано кари по 20.000 мп. і рівночасно усувано з „гідности" члена комісії. Опісля предсідник комісії понакладав гривни 60.000 мп., а що і се не помагало, то почав сипати кари по 200.000 мп. і то ще перед оголошенням новелі до виборчої ординації. Бо коли новелю оголошено що й но дня 29. вересня 1922 р., і від того дня має обовязувати, а до сего дня виключно обовязує виборча ординація з 28. липня 1922 р. яка знає найвищу кару 20.000 мп., то мимо сего карні оречення з дня 27. вересня 1922. р. ч. 298, накладають кару по 200.000 мп. на Йосифа Малика і Миколу Кулинича зі Сільця (сей послідний є анальфабет а його ціла провина в тім, що не хотів і не міг підписати виборчих ліст), оречення з дня 27. вересня 1922 р, ч. 350 накладають кари по 200.000 мп. на „опірних" членів з Волі Якубової Стефана Артимовича, Івана Матчака і Василя Блажкевича. Такі самі кари наложено на 7 членів з громади Уличнo, на Василя Солецького з Тустанович (оречення ч. 392), Дмитра Воляньского в Ясениці Сільній (оречення ч. 396) і т. д. В селі Болехівцях наложено кари по 60.000 мп. ореченням з 26. IX. 1922 р. ч. 213 на 6 „опірних" членів, а ще на 2 дни перед доруче́нням карного оречення возний староства позаписував тим покараним членам по 2 штуки худоби, які мається на ліцітації продати, щоби стягнути гривну.

В селі Уличнім грозять жандарми, що в разі ухилення населення від виборів, прийде військo і за кару село розграбить.

В селі Унятичах одержали Українці, що ухилились від обовязку членів виборчої комісії, з початку кару по 20.000 м. зі зложенням „гідности". На одного члена Ігнатія Унятицького с. Ілька наложено потрійну гривну, трактуючи його як 3 особи; раз наложено гривну 20.000 мп. до ч. 9022 дня 19. вересня ц. р., відтак доручено йому 2 оречення по 20.000 мп., одно на імя „Ігнацего" Унятицького с. „Еліяша". Оба оречення пізніші і перше до ч. 90 орікали зложення з „гідности" члена. Одначе в день пізніше прийшли нові оречення, якими касується попередні оречення, накладається гривни по 200.000 мп. з загроженням дальших гривн в тій висоті і з дальшою загрозою, що в разі дальшого „протидержавного" опору насланий буде на громаду Унятичі військовий кватерунок (очевидно з консеквенціями). Таксамо і в инших громадах не обмежено до гривни по 200.000 мп., але загрожено повторенням гривни в разі дальшого ухилювання від „гідности" члена комісії (прим. в Уличнім, Волі Якубовій, Тустановичах).

Проти покликаних оречень внесено відклики до повної окружної виборчої комісії в Стрию ч. 52, на які досі нема жадного рішення.

Кари за розгінції.

Про виборчу „акцію" в Золочівщині свідчить отсей документ:

Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej Nr. 55 w Złoczowie. L. 1846. Złoczów dnia 26. września 1922 r. Orzeczenie: Ponieważ wszyscy członkowie obwodowej komisji wyborczej w Tarnawce Nr. 63 nie chcą pełnić swych obowiązków bez podania uzasadnionej przyczyny, przeto nakładam na przewodniczącego Prokopa Nykołyszyna, z siępcę Piotra Nykołyszyna: członków: Jurka Kamińskiego, Jurka Greczyna, Maiija Danylyszyna, Petra Kacedana i zastępców Stefana Mudrija, Mykietę Kacedana, Kyryłę Kowałyszyna i Pylypa Greczyna grzywny po 50.000 Mk. na każdego z nich, a zarazem pod dalszą grzywną 50.000 Mk. wzywam do pełnienia swych obowiązków. Grzywny powyższe po 50.000 Mk należy złożyć do dni 14 pod rygorem egzekucji do Kasy okręgowej komisji wyborczej Nr. 55 w Złoczowie. Przeciw powyższemu orzeczeniu wolno wnieść odwołanie do dni 8 do okręgowej komisji wyborczej Nr. 55 w Złoczowie. Stawiński.

потираючи від припливу життєвих сил руки, спішив у свою багату люкс-кабіну — одягатися.

Вечорами поверхи „Атлянтиди" зяли у темряві начеб огневими незліченними очима й велика сила слуг працювала в поварнях, помивальнях і винних складах з особливою горячковістю. Океан, що ходив за стінами, був страшний, але про його не думали, твердо вірючи у владу над ним командира, рудого чоловіка дивовижної величности й тяжкости, завжди гейби сонного, що був схожий у своїому мундирі з широкими золотими нашивками на величенного ідола і вельми не часто зявлявся поміж людьми із своїх таємничих покоїв; на боку що хвилини завивала з пекольною похмурістю й вищала з несамовитою злобою сирена, але мало хто з тих, що обідали, чув сирену — її заглушали звуки прегарного струнного оркестру, який добірно й безупинно грав у великій салі з двома світлами, оздобленій мармуром і вистеленій аксамітовими килимами, святочно залитій вогнями кришталевих зеркал і позолотистих жирандолів, переповненій декольтованими дамами в брилянтах і мущинами в смокінгах, стрункими лакеями й шанобливими метрдотелями, серед котрих один, той, що приймав замовлення тільки на вина, ходив навіть з ланцюхом на шиї, як якийнебудь льордмер. Смокінг й ідеальна білизна дуже відмолоджували пана із Сан-Франціско. Сухий, невисокий, негарно скроєний, але мiцно зшитий, розчищений до глянсу і до міри оживлений, він сидів у золотисто-перловім сяйві цього палацу за бутелькою бурштинного Йоганнісберга, за незліченими келихами й келішками з найтоншого скла, за кучерявим букетом свіжих гіяцинтів. Щось мон ольського було в його жовтавому обличчю з підстриженими срібними вусами; золотими пльомбами блестіли його великі зуби, старою слоневою костю — кріпка лиса голова. Багато, не до віку вбрана була його дружина, жінка велика, широка і спокійна, складно, але легко й прозоро, з невинною отвертістю — дочка, висока, тонка, з чудовим волосям, принадно причепуреним, з ароматичним од фіялкових пелюсток диханням і з найніжнійшими рожевими прищиками біля губ і поміж одкритими лопатками, трошечки припудреними... Обід тягнувся цілих дві години, а по обіді одкривалися в бальній салі танці, в часі котрих мущини, — в цьому числі звичайно і пан із Сан-Франціско — задерши ноги, вирішували на основі останніх політичних і біржевих новостей долю народів і до малинової червоности лиця накурювалися гаванськими цигарами й напивалися лікерами в барі, де обслугували Негри в червоних камізолях, з білками схожими на облуплені круглі яйця. Океан з гуком ходив за стіною чорними горами; фуга здорово вищала в обважнілих снастях; пароплав увесь дрожав, перемагаючи і її, і ті гори, — немов плугом розвалюючи на боки їх хиткі величенні тіла, раз-по-раз скипали й високо здіймалися своїми пінявими хвостами; в смертельній тузі стогнала сирена, що дусилася в тумані; мерзли од холоду й шаліли од неможливого напруження уваги сторожі на своїй вулиці; до понурих і жарких надрів пекла, до його останнього девятого круга було подібне підводне нутро пароплаву, — те, де глухо бовкотіли велетенські груби, що пожерали своїми розпеченими зявами груди камяного вугілля, яке з гуркотом вкидали в них облиті їдким, брудним потом і по пояс голі люде, червоні від полуміни; — а тут, у барі, безтурботно дерли ноги в бальних черевиках, точили коняк і лікери, плили у хвилях гострого диму і тонко розмовляли, у танечній салі все сяло і лило світло, тепло й радість, пари то кружляли у вальсах, то вигиналися у танго — і музика вперто, у якійсь солодкобезсоромній тузі благала все про одно, все про теж... Був серед цього пишного натовпу посол, сухенький, смирний дідок, був великий багач, голений, довженний, неозначених літ, схожий на пралата, в старомоднім фраку, був відомий еспанський письменник, була світова красуня, що вже трошечки прилиняла, та була аби якої моральности, була дуже гарна залюблена пара, за котрою всі з цікавістю слідили, і котра не скривала свойого щастя; він танцював тільки з нею, співав — і з великим умінням — тільки під її акомпаніямент, і все виходило в них так чарівно, що тільки один командир знав, що цю пару найняв Льойд, щоб грала в любов за добрі гроші і вже давно вона пливе то на одному, то на другому кораблі.

У Гібральтарі всіх зрадувало сонце, що було схоже на ранню весну: на борті „Атлянтиди" зявився новий пасажир, який збудив до себе загальне зацікавлення, — наслідний принц одної азійської держави, що подорожував інкоґніто, чоловік маленький і наче ввесь деревяний, хоч і проворний в рухах, широколиций, вузкоокий, в золотих окулярах, трохи непонемний че-

Пробують застрашити.

З приводу виборів з калуського старства вийшло таке письмо: L. 27. wyb. Kałusz dnia 26. września 1922. Do Pana Piотra Kocana nauczyciela w Łdzianach. Rezygnacji Pana z godności Przewodniczącego obwod. komisji wyb. N. 27. w Łdzianach z powodu wyjątkowych stosunków lokalnych i braku innych osób na tę godność się nadających nie mogę przyjąć do wiadomości i zwracam uwagę Pana na postanowienia art. 26 ord. wyb. i noweli które przewidują karę pieniężną do 200.000 Mk. (dwieście tysięcy Marek) za uchylenie się od tego obowiązku, które to postanowienie w razie dalszego oporu zostałyby zastosowane. Oczekuję zatem należytego spełnienia nałożonego na Pana obowiązku. Radca Namiestnictwa: (Підпис нечиткий).

Резиґнації.

З участи в польських веборчих комісіях зрезигнували: о. Роман Берест, парох в Бишках; Петро Лонек і Петро Пилипяк, міщане в Гологорах; Іван Пелажій, господар в Словіті, перемишлянського пов.; о. О. Мінкович, парох в Мхаві б. Балигороду; Петро Трембач, Степан Оленюк і Онуфрій Озеранець, господарі в Лучці, терноп. пов.; о. Онуфрій Сеньчук, парох в Куликові; д-р Михайло Пачовський, дир. гімн. в Долині; Омелян Шолгиня, нотар в Скалаті; Юрко Сасик, власник нафт. теренів в Бориславі; Петро Лолак, Олекса Ваврів Василь Говда, Микола Терез, Микола Гайда, Василь Піндюк, господарі в Пронятині, терноп. пов.; Данило Кутовий, Михайло Гойда і Василь Олійник, господарі в Кунківцях, терноп. пов.; о. Іван Круговий, парох і Михайло Волинець, Нестор Стешин та Гринько Волинець, господарі в Березовиці вел. терноп. пов.; Михайло Наконечний, господар в Петрикові, терп. пов.; Андрій Грицишин і Кость Білоус, господарі в Довжанці, терн. пов.; Андрій Галяс, господар в Пищатинцях борщівського пов.; о. Іван Лішинський, Йосиф Кулинич і Микола Ковальський в Бориславі; о. Іван Адам, парох в Ровитні; Іван Цибульський управ. школи в Старій Ягольниці, чортківського пов.; Антін Дроздовський в Борщеві; в чортківському пов. зрезигнували зі становища виборчих комісарів отсі громадяне: Возняк Мих. Базар, Сідляк Іван Базар, Шевчук Асафат Базар, Іванців Максим Швайківці, Василишин Петро, Швайківці, Мельник Клим Черкащина, Гуцул Мих. Долина, Коцюлима Матій Долина, Федорців Юрко Долина, Федів Іван Свидова, Вівсяник Дмитро Свидова, Пастушак Іван Свидова, Дзьоник Мих. Старий Чортків, Опацький Федь Старий Чортків, Конол Антін Ягольниця, Шевчук Антін Нагорянка, Галабала Дмитро Нагорянка, Салюк Данило Семаківці, Білий Федь, Плішка Андрій, Безпалко Микола, Процюк Василь і Басістий Іван всі з Росохача, Гошуляк Дмитро з Павшівки, Сверида Григорій з Заліся, Ревуцький Микола зі Старої Ягольниці і Гураль Петро з Калинівщини.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині просимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Леґіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Революційний рух в Адріянополі.

З Атен доносять, що серед грецьких військ в Адріянополі поширюється революційний рух. Військові відділи ограбили місто. Вбито богато старшин. Війська обносять по вулицях червоні прапори й виспівують революційні пісні. Всі арештовані міністри а в першу чергу Гунаріс, стануть в найблизших днях перед судом.

Арештують християн.

Аг. Райтера доносить, що в Царгороді арештували Турки богато християн, головно тих, що мешкають на передмістях. Сподіються інтервенції союзників.

Венізельос кадзе. повновласником.

„Н. Фр. Пр." з Льондона доносить: Венізельос повідомив мін. Керзона іменем грецького правительства, що прийняв становище надзвичайного грецького повновласника в Европі, а опісля звідомив його, що революційне правительство прийняло його предложення. З Атен вийшов зазив до грецьких делегатів у Муданії, щоби поступали згідно з бажаннями союзників.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Після конференції в Муданії.

Вдоволення в Парижі і Льондоні.

Вістка про окончене підписання договору в Муданії викликала як в Льондоні так і в Парижі велике вдоволення. „Дейлі Кронікль" завначує, що підписання цего договору є рівнозначне з закінченням кріви.

Рішення договору в Муданії.

Аг. Райтера доносить з Царгороду, що Греки отягалися з підписанням протоколу в Муданії. Крім відомих вже рішень, договір цей предбачує максімум для турецької жандармерії в Тракії в силі 8.000 людей. Союзники встановлять охоронний кордон на західному березі Маріци. Турки приймають невтральну смугу у віддалі 15 кільометрів від Дарданелів і невтральну смугу на півострові Ісмід на лінії Шабзен-Шіллег.

Анґлія відповідає совєтам.

Радіо з Ліфилду доносить, що англійський уряд вислав до сов. Росії ноту, де відповідає на закиди Росії, немов би англійська фльота бльокувала проливи і утруднювала переїзд кораблів в Росію й на Чорне Море. Нота покликується на письмо адм. Брека вожда англійських морських сил на морях Близького Сходу, де адм. Брек заперечує рішучо істнуванню якоїнебудь бльокади і висказує здивовання, що піднесено такий закид. Кораблі невтральних держав мають вільний переїзд через протоки.

рез те, що великі чорні вуси провівали в його, як у мерця, загалом же милий, простий, скромний. У середземнім морі знов пахнуло зимою, йшла велика й барвна, як хвіст павича, хвиля з білосніжними гребенями, котру при яскравім блиску й беззакидно чистім небі, розвела весело й скажено летючи на встріч трамонтана... Потім, на другий день, небо почало блїднути, обрій затуманився: наближувалася земля, показалися Іскія, Капрі, у біноклію уже видно було кусками цукру насипаний у підніжя ногось сизого Неаполь, а над ним і над тим сизим — невиразно й мертво білівся снігами ряд далеких гір. Батацько народу стояло на палубах, багато леді й джентельменів уже вдягло легкі, міхом на верх футра; безмовні бої-Китайці, що завше пошепки балакають, кривоногі підростки із смоляними косами до пят і з дівоцькими густими віями, звільна витягали до сходів пледи, тростини, чамайдани й нецессери із крокодилячої шкури... Дочка пана із Сан-Франціско стояла поряд із принцом, якого вчора у вечорі, щасливим випадком, представили їй, і робила вид, що пильно глядить у далечінь, куди він показував їй, щось поясняючи, щось скваиливо й неголосно оповідаючи: він на зріст здавався поміж иншими юнаком, був із себе зовсім негарний і чудний, — окуляри, бриль, англійське пальто, а волоски вусів наче кінські, смаглява, тонка шкура на пласкому обличю наче натягнута та гей би трошки лякерована — але панночка слухала його і від зворушення не розуміла, що він говорить; серце її колотилося од незрозумілого захвату перед ним і од гордости, що він стоїть і розмовляє саме із нею: усе, все в нім було не таке, як у инших,—його сухі руки, його чиста шкура, під котрою текла стародавня царська кров, навіть його европейська, зовсім проста, але начеб то особливо чепурна одежа таїли в собі незясниме зачарування, викликали почуття закоханости. А сам пан із Сан-Франціско, в циліндрі, в сірих четрах на лякерованих черевиках, раз-у-раз споглядав на знамениту красуню, що стояла поруч із ним, високу, прегарної будови бльондинку з розрисованими по останній парижській моді очима, яка тримала на срібному ланцюшку малюсеньку, вигнуту, облізлу собачку і засцно розмовляла з нею. І дочка в якійсь неясній ніяковости, намагалася не помічати цього.

(Продовження буде.)

З польських справ.

Маркантна характеристика.

„Хвиля" подає в телеграмі з Варшави: Віцепрез. Найвишого Суду п. Сейда попав в трамваю в конфлікт з кондуктором. В суперечці п. Сейда сказав: „Тут все зле діється. В Польщі є самі злодії і бандити".

Свідком суперечки був один міністерський урядовець. Він спитав п. Сейду: „Говорячи про злодіїв і бандитів, не маєте певно на думці цілої Польщі".

П. Сейда: „Навпаки, говорю про цілу Польщу, всі тут злодії і бандити".

Спроваджено поліцая, який зачав списувати протокол.

П. Сейда показав леґітимацію і представився: „Я віцепрезидент Найвисшого суду".

Недавно п. Сейда входив в склад польського правительства як міністр б. пруської дільниці.

Настроєва подорож.

14. ц. м., як подає один з львівських денників, виїзджає п. Пілсудскі до Луцка, Кремінця і Рівного „для візитації кресуф".

В рожевім освітленню.

„N. Fr. Presse", яка від часу приходу п. Лясоцкого на польського посла у Відні стоїть на услугах Польщі, поміщує інтервю з польським міністром фінансів Ястшембским, в якому Ястшембскі в рожевих красках зображує господарські та фінансові відносини в Польщі.

Катастрофальне положення польських фінансів п. Ястшембскі складає виключно на карб загального світового положення, називаючи це „фінансовими недомаганнями Польщі". А стрічку дальше — каже, що всі дотеперішні спроби стабілізувати польську марку не дали висліду. Господарське положення Польщі уважає за добре, а фінансове „неособливе". „Фінансові тягарі мусить Польща розложити на довший протяг часу. Змагаючи до стабілізації буджету, Польща мусить осягнути елястичність в свойому оподаткованню через покриття державних видатків впливами з податків, розділивши їх рівномірно на всі катеґорії податників, узгляднюючи загальне господарське положення краю".

П. Ястшембскі згадав про нові податкові предложення, розбудову податків, уоднозгіднення податкового апарату, реформу безпосередних податків і податку ґрунтового, який недавно осягнув 1/30 передвоєнних впливів. Мірником для п. Ястшембского буде осягнення високої вартости передвоєнного оподаткования. Ці впливи покриють 2/3 буджету.

Відтак перейшов міністр до обговорения платничого білянсу, похвалився, що П. К. К. П. мала з кінцем серпня в запасі 11,855.000 долярів. На запит, чи торговля девізами не стрічає в Польщі трудностів, відповів, що — на його думку — вільна торговля усуне покутну торговлю. Стан рільництва назвав польський міністр вдоволяючим. Про промисл сказав, що вертає до передвоєнних норм. Вкінці заявив, що він бачить вже ту хвилю, коли Польща осягне буджетову рівновагу. Словом — „очаровательний" настроєвий образок, який годі зґармонізувати з пропорцією: доляр — 10.000 мп. Цікаво, що вийшло би з пляну п. Ястшембского, як що Польща хотіла би на ділі покрити 2/3 буджету з податків...

Та, хто потрібує кредиту, мусить робити добру міну.

Польська рада міністрів.

11. ц. м. польська рада міністрів ухвалила внесок міністра фінансів в справі співдіяльности міністерства при укладанню проєктів законів про примусові чинитьби в користь держави. Дальше — ухвалено м. и. внески міністра фінансів в справі зміни постанов про оподаткования пива, в справі додаткового кредиту на відбудову міста Берестя над Б., для інституцій рільничих, для реемiґраційного комітету в Познаню та на будову публичних народніх шкіл, розпорядок про обовязок властителів і сторожів домів, акції проти тайних горалень, внесок міністра фінансів в справі створення митної дирекції, проєкт новел до устави, яким впроваджується австрійський торговельний кодекс та внески мін. загр. справ в справі ратифікації польсько чехословацького договору і санітарної конвенції з Чехословаччиною.

Настрій населення на Гор. Шлеську.

Про отворення шлеського сойму „Курєр поранни" пише: „Настрій на першім засіданню сойму був пригноблюючо холодний. Чути було деяке збентеження. Не було ніякого ентузіязму, про який говорила голова засідання (найстарша з послів) п-і Оманьковска.

На богослуження в костелі прийшли майже виключно представники властей і багато поліції в мундурах—мимо сього, що костел був отворений для всіх.

Взагалі слід ствердити: настрій був апатичний".

Німецький клюб в соймі числить 14 послів. Головою є посол Карло Райзенштайн з „Deutsche Partei".

Совітська Росія.

Большевицькі свободи.

„Intrasigeant" подає текст документу, який мусів підписувати кожен робітник в Тулі з наказу чека. Документ містить зобовязання дбати про збільшення продукції, боротись з страйками, не ходити на зібрання з приводу страйків й визнавав право чека до репресій над собою, як над зрадниками робітничої справи.

Большевики і Близький Схід.

Представник большевиків в Тегерані улаштував сими днями банкет на честь тегеранської торговельної палати, на якій голова цієї палати виголосив промову про збли-

ження між Персією і совітською Росією. Троцький виїхав до Батума разом з начальником генерального штабу Геккером. Троцький, як інформують, має бути також в Одесі і Новоросійську.

Ленін і совітсько-японські переговори.

Поворот Леніна відбився вже на закордонній політиці совітів. Впливом його пояснюють той факт, що Йоффе під приводом хвороби лишився в Чан Тун, маючи на увазі відновити розірвані з Японцями переговори негайно по одержанні відповідних інструкцій з Москви. Ленін уважає, що треба йти на великі уступки на користь Японців, між иншим в справі північної частини Сахаліну з тим, щоби прийти вкінці до заключення договору. Позиція Леніна стрічає опір з боку деяких совітських діячів, але не може підлягати сумніву, що його погляд переможе.

Совітська амнестія.

ВЦИК доручив особливій комісії під головуванням Томского й при участи наркомюста Курского розробити проєкт декрету про амнестію, яка має бути опублікована в день роковин жовтневої революції; амнестія має бути поширена на всіх засуджених до тюремного увязнення карних і політичних злочинців за винятком висших адміністративних органів.

Арешти лікарів.

В звязку із зїздом хірургів в Петербурзі розпочались арешти лікарів.

Чужоземний капітал в Росії.

До Москви прибули представники есенської й кельнської металюргічної промисловости для переговорів з совітськими установами відносно куплі до трьох мілїонів пудів металю.

Представникови швайцарської фабрики годинників „П. Буре“ дозволено приїхати до Росії для переговорів з совнархозом про відновлення московської фабрики цеї фірми, а також для виконання замовлення на годинники для залізниць.

Евакуація Миколаївська.

По офіціяльним інформаціям з Токіо, останній контінгент японських військ евакуований з Декастре 27. вересня. Таким чином Японцями увільнений весь район прибережжа, що лежить проти Сахаліна, включаючи м. Миколаївськ на Амурі.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

ТЕЛЕГРАМИ.

Мирова конференція.

Париж. (ПАТ.) Часописи доносять з Риму, що мирова конференція відбудеться 1. падолиста в Скутарі. Італію заступатиме міністр Шанцер.

Греки не підписали муданського договору.

Царгород. (ПАТ.) Договір у Муданії підписали коаліційні генерали і Ісмет Паша. Грецькі делегати відказалися підписати договір.

Льондон. (ПАТ.) Райтер. Хоча Греки не підписали договору в Муданії, то таки можна надіятися, що грецьке правительство не робитиме ніяких труднощів відносно прийняття ратифікації муданського договору.

Спротив Греції.

Царгород. (ПАТ.) Перед відписанням договору в Муданії грецька делегація зложила заяву, підписану ген. Мазаракі, яка містить спротив Греції щодо границь Тракії. Грецьку заяву долучено до протоколу договору, потім підписали його коаліційні генерали й Ісмет Паша.

Спір за Додеканезос.

Відень. (ПАТ.) „Н. Фр. Пр.“ доносить з Парижа: Заноситься на новий спір посілання Додеканезос на Егейському морі. Острови ці в 1912 р. обсадила Італія, а 1920 признано їх Греції. Італія підносить знову претенсії до цих островів. В Льондоні займають становище, що Додеканезос признається Греції. В Парижі переважає думка, що слід їх віддати Туреччині.

Венізельос усувається.

Відень (ПАТ) „Н. Вр. Тгт.“ З Парижа: Венізельос рішений остаточно усунутися з політичного життя. Він звернувся до своїх приятелів, щоби при найблизших виборах не ставили його кандидатури.

Границя невтр. стрефи.

Париж (ПАТ.) Як довідується Авас з Царгорода, границя невтр. стрефи, акцептована Турками, має бути віддалена 15 км. від приток. Лінія невтр. стрефи на півострові Ісміт має йти через Шабех і Шілєс.

Розправа проти вбийників Ратенава.

Ляйпціг (ПАТ.) В розправі за вбивство Ратенава ген. прокуратор зажадав такого виміру кари: для Ернеста Вернера Техова кари смерти і позбавлення горожанських прав, для Івана Горд-Техова 4 роки і 3 місяці вязниці, для Вінтера 6 літ і 6 м. вязниці і 10 літ утрати горожанських прав, для Сальомонова 5 літ вязниці, для Нідріга 5 літ вязниці, для Ільземана 4 роки і 9 місяців вязниці і 5 літ утрати горож. прав, для Шіта-Гісталь 3 роки і 6 м. вязниці і 5 літ утрати гор. прав, для Тілсена 3 роки вязниці. Щодо Фоса поставив прокуратор внесення на увільнення його від вини і кари. Прокуратор зазначив, що злочин не дасться означити яко політичний злочин, але яко звичайне вбивство, а має він лише деякі політичні цілі і мотиви.

Англійська нота у справі блокади.

Льондон (ПАТ.) Нота англійського правительства до правительства совітів у відповіди на протест з приводу замкнення приток, заперечує начеб англійська фльота замкнула протоки. Англійська фльота не бльокує Дарданелів і Босфора. Доступ до проток для невтральних пароходів є зівсім свобідний.

Дописи з краю.

Східниця повіт Дрогобич.

Недостача орґанізації.

Східниця, село з великими нафтовими промислами перед війною було більш-менш національно свідоме й мало свою „Просвіту“ з читальнею. До нині воно майже спало. Зараз-же хоч культурно просвітня робота й розпочалася, але йде дуже мляво. Читальня „Просвіти“ невідновлена, тим більше, що й власного будинку для неї не має. Правда, заходами робітників тут влаштована була в липні ц. р. одна аматорська вистава і випала з успіхом. Скоро після вистави повстав церковний мішаний хор, який крім церковного співу студіює й наші народні пісні. Два останні факти свідчать, що в Східниці є досить сприятливі умови для культурно-просвітньої роботи. Та біда в тому, що вже після першої вистави і декількох хорових проб пішли якісь небажані інтриги й непорозуміння між аматорами та співаками з „нижнього“ і „вижнього“ кінців села. Таке сумне явище можна пояснити тільки відсутністю провідника культурно-освітнього руху, котрий зміг би обєднати мешканців обох кінців села. На жаль не має тут жадної української інтелігенції, а одиниці між інтелігентними робітниками, хоч і є, та вони за що денною роботою в копальнях не мають багацько часу для культурно-просвітньої справи. Є тут греко-католик священик. Але він стоїть зовсім осторонь від усякої громадської роботи і його не обходить цілий світ, а не то що якась там українська громада села Східниці. *Юра.*

РІЖНІ ВІСТИ.

Льойд Джордж уступить?

„Н. Вр. Тгбт.“ доносить з Льондону, що на останньому засіданню англійської Ради міністрів рішено перевести вибори за 6 неділь, а найпізнійше за два місяці. Льойд Джордж попер це внесення. В льондонських політичних колах кружляє поголоска, що Льойд Джордж уступить зі становища премієра ще перед виборами.

Промова Льойд Джорджа в Гвайтон.

З Льондону доносять, що 10. ц. м. зложила бельгійська делегація вінець перед памятником героїв у Гвайтон. Між присутними був також Льойд Джордж і декілька міністрів. Льойд Джордж виголосив промову в якій м. и. заявив, що Англія боролась підчас світової війни тільки в обороні свободи і права. Англія є щаслива, що спільно з Францією й Бельгією боронила так почесних кличів.

Спроба втечі з тюрми.

З Дубліна доносять, що ірляндські повстанці, яких примкнено в тюрмі Монтісй, потайки уоружились і напали на тюремну сторожу. Вбито 1 жовтня, 1 поліціянта і 1 старшину. Кількох ранено. Втікти не вдалось нікому.

Економічна конвенція між Югославією і Чехословаччиною.

„Н. фр. Пр.“ доносить з Бельграду, що протягом цего місяця зїде до Праги югославський міністр фінансів Румануді і його помічник Плавшіц. Оба вони відбудуть в Празі конференцію з чехословацьким міністром фінансів Рашіном. Зачувати, що дійде до підписання економічної конвенції між Югославією і Чехословаччиною.

Канцлер Зайпль за контролею.

В. Б. К. доносить з Парижа: На засіданню австрійської комісії закордонних справ склав канцлер д-р Зайпль звіт із женевського протоколу і звернув увагу присутних, що відкинення фінансової контролі наразило би Австрію на деяку небезпеку. Крім того світ міг би тоді думати, що сама Австрія не бере серіозно санаційної акції. На думку канцлера, не буде це ніяким стидом, коли Австрія прийме контролю.

Італійська кор. пара в Брісселі.

Пат. доносить, що до Брісселя прибула італійська королівська пара в товаристві міністра закордонних справ Шанцера.

НОВИНКИ.

— **Ксьондза Лютославскі в тарапатах.** В Тарнові на днях відбувся конвентикль вшехполяків, на якому реферував відомий фанатик кс. Лютославскі. Після конвентиклю тамошне робітництво обкидало його болотом, а на двірці залізничники доволі сильно потурбували. Через цілий час вокзального ксьондза хоронила поліція.

— **Із суду.** В часі розправи, яка велась у львівськім Окр. Карнім Суді у Львові проти обжалованих Шурмака, Лаха і Панаса зайшов просто неімовірний випадок. Саме підчас переслухання обж. Шурмака встав один з суддів присяжних та заявив своїм іменем і инших присяжних, що вони не розуміють зізнань обжалованого, бо не знають української мови та тому зажадають, щоби обжалований зізнавав по польськи. Оборонець д-р Лев Ганкевич зажадав негайного точного запротоколовання цего жадання присяжних суддів. Предсідник ради, Гетінгер узглядний жадання оборонця і казав запротоколувати це цікаве домагання присяжних суддів. Чудово дібрані судді, які не знають, про що в суді говориться. Як-же вони можуть рішати, хто винний? І чи сподіватися обжалованим Українцям обєктивности з їх боку після такої заяви? Це все — як що вони дійсно не розуміють української мови, про що доволі легко сумніватися!...

— **Чи саботаж у Львові?** На залізничній стації у Львові наслідком хибного уставлення керми потяг заїхав на т. з. сліпий тор і вдарив в стіну будинку так, що розвалив її і заїхав до будинку. Підчас випадку був тяжко поранений керманич потягу Фарон, і одна служниця. „Слово Польське“ коментує усей випадок як акт саботажу з боку Українців котрі усунули зворотницю.

— **Населення ковенської Литви.** Білоруське пресове бюро подає статистику населення ковенської Литви. Литву замешкує 1,638.789 Литовців, а 228.474 Жидів. Решта припадає

— **Гострий іспит.** На днях у Кракові відбувся іспит зрілости в хлопячій гімназії, де на 38 абітурієнтів, які приступили до іспиту не здав ані один. Це є перша матура в історії шкільництва з таким успіхом.

на инші національні меншости. Ціле населення сягає до 3 мілїонів.

— **Радек хоче революції в Берліні.** На конгресі транспортних робітників у Москві Радек висловив надію, що можна сподіватися революції в Берліні та инших німецьких містах, де наслідком дорожнечі панує невдоволення. Робітники в Німеччині голодують і відносини загострюються. На думку Радека, сьогорічна зима для Німців є більше небезпечна як була війна. Також випадки на близькому Сході, побіда Турків, причиняються до того, що німецькі робітники піднімуть революцію. Такої думки є Радек, але фактичний стан в Німеччині не оправдує його надії.

— **Друкарський страйк в Кракові.** Краківські часописи вже третій день не виходять з приводу друкарського страйку. Складачі жадають 50 процент підвижки. Виходить тільки „Naprzód“, котрий приняв домагання складачів, а за те підвисшив ціну примірника на 100 мп. Власники друкарень є тої думки, що страйк тревати не може навіть до 8 тижнів.

Жіночий Вістник.

Українські жінки і політичні партії.

В статі „Польські вибори і наше жіноцтво“, поміщеній у відділі „Жіночий Вістник“ в ч. 14. „Діла“, приписує п. Рудницька-Лисяк в першій мірі українським жінкам вину того, що їх систематично поминають при ріжних партійних та міжпартійних нарадах, зазивах і т. д., що всякі важні вирішення українського народу западають без їх співучасти.

Правда, наші жінки нездиференціовані партійно, а в значній части неосвідомлені політично, вони не вступають у великім числі до істнуючих вже політичних партій, ні не основують нових. Одначе винне в сьому не в меншій мірі і політичне представництво нашого народу, поодинокі партії чи радше їх управи. Не роблять вони нічого, або дуже мало для освідомлення жінок, не стараються виробити в них активних українських громадянок і карних та свідомих членів своїх партій. Кожда партія повинна дбати, щоби для своїх ідей, які являються висловом думки найчільнійших одиниць і висловом волі загалу членів партії, приєднати як найбільше число однодумців, повинна дбати про як найбільше політичне вироблення і моральний рівень своїх членів. Така пропаганда повинна вестися тим більше серед тої части суспільности, якій вперше припали політичні права і то не на її спеціяльне і енергічне домагання, а завдяки зовнішнім обставинам. Коли за австрійських часів по істнуючій давно куріяльній системі прийшло загальне виборче право, — наші політичні партії звертали всю увагу на т. зв. „пяту курію“, на освідомлення і приєднання тої частини суспільности, що до тепер стояла осторонь політичного життя, хоч може в тій агітації провідники партій не так числили на квалітативне, як на квантитативне зміцнення своїх партій. Збільшаючи свої ряди, — вони тим самим не давали зрости політичним та національним противникам.

Так само мається справа з жінками-виборцями. Якраз тому, що не можна признати загалови нашого жіноцтва спеціяльного інтересу до суспільних справ і політичного вироблення, треба щоби провідники народу присвячували їм більше уваги і серйозности.

У Фінляндії найбільша політична партія — селянсько-демократична — видає спеціяльний жіночий тижневик „Suomen Nainen“ („Фінська жінка“), щоби при помочі сього органу вести агітацію серед жінок і зєднувати між ними членів для своєї партії. Австрійська христ.-суспільна партія розвинула була перед минулими виборами таку вмілу і енергійну агітацію серед жінок, що христ.-суспільне правительство пройшло властиво голосами жіночих виборців.

У нас, в часи виїмкових станів і наглих судів, не було сприяючих умовин для зросту і розвою партійного життя взагалі, не було нагоди для публичних агітацій і зєднувань нових партійних членів та симпатиків сею дорогою. Але з тої самої причини і жінки не мали і не мають змоги записуватися масово в ряди партій, тим більше коли брати на увагу ще і цей момент, що рішення в справі приступлення до якоїсь політичної групи повстає в одиниці не лише на підставі познайомлення з партійною програмою, але також на підставі обсервації діяльности тої партії і при умові, що дана одиниця зможе сама приступити до конкретної роботи.

Але не все потрібна партійна приналежність до участи в політичному життю, часами заважують в тучи другу сторону голоси безпартійних громадян. Бувають моменти в життю націй, як нпр. конскрипції, плебісцити, підготовання до національних зривів, де рішаючим чинником є не партійна диференція даної суспільности, а національна свідомість взагалі. Тому треба класти натиск на зацікавлення загалу нашого жіноцтва суспільними справами і підготовання до громадського життя, (національної свідомости відмовити йому вже не можна). Треба числитися з ним як з чинником, що може в рішаючий момент заважити на користь або некористь даної справи. Вести пропаганду серед жінок — всякими способами повинні не лише жіночі організації, але і окремі політичні партії і цілий теперішній національний провід. Їх обовязком є звертатися до загалу жіноцтва, мимотого, що воно не згуртоване в партіях з спеціяльними зазивами і статтями в пресі, окремими відозвами і брошурами, покликати жінок через центральні жіночі організації до всіх тих міжпартійних нарад і зборів, де западають рішення, обовязуючі цілу українську суспільність в Галичині.

Якраз тому, що українське населення Східної Галичини і її політичні представники протиставляться анормальному під правним оглядом станови у Сх. Галичині, не повинні допустити до того, щоби жінки — та (sit venia verbi!) „шеста курія“, новички в політичному життю, впали жертвою національних ворожих чи ренегатських агітаторів і покористувалися наданими їм правами на шкоду своєї нації — бо відповідальність за се впала би не лише на самих жінок.

Олена Залізняк.

Марія Колцуняк-Кузьмова.

Майже незамітно для ширшого загалу громадянства покинула цей світ тиха робітниця на літературному полі Марія Колцуняк-Кузьмова. У бурхливі хвилі сучасного лихоліття появилася коротка вістка про її смерть (23. вересня ц. р.) з зазначенням її літературної діяльности. „Не пора жаліти рож, коли горять ліси“ — справджуються на ній слова польського поета; скошений перед часом цвіт її життя не притягнув до себе більшої уваги.

Та слід нам приглянутися бодай побіжно, за недостачею матеріялів, духовій спадщині цеї жінки, яка так щиро, забуваючи себе, присвятилася ідейній роботі.

З її писань, розкинених по періодичних виданнях, визначнійші є: Повість „На стрічу сонцю золотому“, друкована в „Літ. Науковім Вістнику“ в чотирох книжках за р. 1904., „Сама винна“, оповідання з гуцульського життя, поміщене в „Календарі для женщин“ на р. 1907., а опісля видане окремою брошуркою, та оповідання „Проти филь“, видане книжкою (106 сторін) в 1921 р. З менших: нарис-фрагменти: „Незабутнім тіням Тарасової нені“ в одноднівці, виданій „Жіночою Громадою“ 1914. р. і вірш в календарі „На бік зневіро!“ Її писання надихані щирим, глибоким чуттям, дають враження безпосередности і правди. З кожної стрічви промовляє чутлива, ніжна душа, ко оповита тугою і сумом, то знову проганяюча від себе біль і зневіру, віруюча твердо в побіду добра над злом. Щире чуття, природність і правдивість — це головні прикмети її писань. Чи то малює вона безпросвітну долю покиненої дівчини покритки, яка „сама собі винна“, що любила і вірила, чи долю сільського хлопчини Штефана („На стрічу сонцю золотому“), що в голоді і холоді пробивається крізь життя вірний своїм ідеалам, чи долю сільської учительки Дарійки („Проти филь“), що паде виснажена тяжкою боротьбою, — з усіх цих постатей бє така правда і сила чуття, що забувається про недомагання повістевої техніки і живеться через хвилину життям цих обездолених.

Натура рефлексійна, не підносить вона протесту проти життєвої неправди, лиш з жалем питає: „чому так діється? за що це? чому?“ Та мимо цього і попри це бренить в неї нотка віри, що людина сильною волею переможе лихо і візьме собі щастя („На стрічу сонцю золотому“) і віри в людину, яка хочби впала в нерівній боротьбі, не зломить свого духа і остане вірна собі до останку („Проти филь“).

З поміж цих творів на перше місце вибивається оповідання „Сама винна“ одноцільністю будови, послідовним переведенням теми і влучно нарисованою психольогією дієвих осіб. Введення у діяльоги гуцульського говору надає цьому оповіданню своєрідну закраску і підносить враження правдивости змальованого.

Оповідання „Проти филь“, хоч трохи хаотичне в будові, містить в собі багацтво прегарних думок і рефлєксій про всякі життєві справи, особливож гарні і глибокі ті, що торкаються справи виховання. Тут і відкривається облича авторки, яко талановитого педагога, знавця діточих душ. Ціле оповідання переняте горячою і повною запалу любовю до рідного.

Повість „На стрічу сонцю золотому“ найдовша і найбагатша на скількість виведених типів, дає образ боротьби ідейних одиниць з грубим, матеріялістичним окруженням. Повість кінчається всупереч до попередніх двох творів ясною картиною побіди добра. Двоє борців йде на стрічу сонцю золотому — щастю.

З мейших творів нарис „Незабутнім тіням Тарасової нені“, малює ніжними чертками постать Тарасової матері кріпачки, що в неволі годує своїх діток і крівавить своє серце їх майбутньою долею.

Вірш „На бік, зневіро“ кидає визов бурям життя, звенить бадьорим тоном. Бє з його гаряча і над все сильна любов до життя, яке-б воно не було, радісне почуття: „жию, бо жити хочу!“ Цей сам мотив перевивається і в оповіданню „Проти филь“, тому тим більше сумно і жалко, що людина, яка так палко любила життя („Аби лиш жить! Щоб чути, як кров живо бється“) так рано відійшла від його у сумерки могили.

Попри оригінальні твори обнимає літературна спадщина Колцуняк-Кузьмової і переклади: як оповідання Маміна-Сибіряка „Чутлива совість“ і инші.

З педагогічних праць остала по ній „Українська читанка“.

Пращаючи сьогодня померщу письменницю, пращаємо у ній щиру робітницю, пращаємо гарну, ясну душу, що полишила нам перлини свого живого чуття.

О. Корєнцева.

З життя наших еміґранток.

Український Жіночий союз у Відні приняв на зборах 1. жовтня ц.р. постанову у справі участи своїх членів, яким на підставі польського закону прислуговує право активного і пасивного вибору до польського сейму і сенату, що цілком солідаризується з становищем українських жінок у краю що до цеї справи. Кінцевий уступ тої резолюції звучить:

„Всі галицькі Українки, не зважаючи на те, що до них, як до вперше управнених до голосування, не було окремого поклику зі сторони національного проводу, ні поодиноких партій, і що рішення в справі бойкоту запало без їх участи і згоди, повинні здержатися від участи в польських виборах. Українки з Волині і Холмщини повинні масово приступити до виборчої урни і подати свої голоси на лісту, на яку погодилися всі українські партії і організації названих країн“. За виділ Українського Жіночого Союзу у Відні підписали: *Олена Залізняк, Анна Басараб, Анна Жук.*

Чужоземна жіноча преса в українській справі.

„Секція преси і пропаганди“ при Українськім Жіночім Союзі у Відні розіслала до ріжних жіночих часописів протест*) проти переслідувань українських жінок і жіночих організацій в Галичині, Буковині та в Совітській Україні, ухвалений на внесення п. О. Залізняк та п. А. Жук на зборах, скликаних в цій справі Українським Жіночим Союзом у Відні, дня 4. мая ц. р. До протесту Українського Жіночого Союзу прилучилася „Національна Рада Українських Жінок“, „Українська Секція Інтерн. жіночої Ліги мира і свободи“ та „Гурток Студенток“.

Протест сей появився на шпальтах ріжних жіночих часописів, з яких згадаємо в першій мірі ті, що помістили його в цілости, або зреферували з прихильними замітками редакції: Швайцарський двотижневик „Schweizer Frauenblatt“ з 26. серпня передрукував всі резолюції, передаючи докладно перебіг зборів. Так само в цілости появився цей протест в 7. числі журналу литовських жінок „Moteris“ (moteris — жінка), що виходить в Ковні.

Редакція „Moteris“ заявляє, що всі литовські жінки, яким добре відома ворожа господарка у Вильні, добре розуміють і горяче співчувають українським посестрам.

Орган швайцарського суфражистичного Союза, женевський двотижневик „Le Mouvement Feministe“ реферує в 146 ч. з 25. липня зміст резолюцій з дописмою, що і вони з свого боку протестують проти всякого рода переслідувань, звернених проти жінок та жін. організацій за їх громадянську роботу.

Болгарський двотижневик „Женски Глас“, що виходить в Софії, передає (в ч. 20. з липня ц. р.) зміст бюлєтину „Секції преси і проп.“ з приміткою, що болгарські жінки радо прилучаються до протесту українських еміґранток, бо вони розуміють, що то значить бути в неволі у сусідів. Згадати належить, що „Женски Глас“ помістив був також протест галицького жіноцтва в справі розвязання жіночого зїзду у Львові.

Офіціяльний бюлєтен Міжнародньої Жіночої Ліги Мира і Свободи за місяць серпень ц. р. присвячує прихильну згадку протестови українських еміґранток, а рівночасно горячо відкликується на поклик Української Секції Ліги в справі допомоги Голодній Україні. Є вістки, що поодинокі національні секції Ліги збирають грошеві датки на цю ціль.

Як бачимо, наші сестри, які опинилися на еміґрації, використовують свій побут на чужині, щоби через звязки з міжнародним жіноцтвом дати матеріяльну і моральну піддержку рідному краєви.

*) Протесту не передрукуємо з цензурних причин.

Всі матеріяли, призначені до „Жіночого Вістника“, проситься надсилати на адресу: Мілена Рудницька-Лисяк, Львів, Тарновського 7.

Як направити кривду?

Українському Правничому Товариству під увагу.

Так багацько пишуть і говорять про кривду нашого селянина, що на перший погляд ця тема здається вже вичерпаною.

Та ще, о скільки пригадується мені, не порушалося питання про кривду, що зазнають ті селяне Борислава й його околиць, котрі виарендували свої грунти під копальні нафти ще за часів австрійської держави.

Справа приблизно виглядає так: Ще задовго перед світовою війною селянин законтрактував свою землю під копальню. Більш меньш розумний селянин в контракті вимогив собі винагороду за кожний добутий вагон нафтової ропи. Підприємець приступив до експльоатації грунту тільки, наприклад, в 1921 р. Розуміється, що в той час, коли писався контракт, розмір винагороди в ньому зазначався в австрійських коронах. Так само й при инших комбінаціях з винагородою, котру властитель грунту мав дістати від підприємця пізніще, приміром, в 1920. році, або й ще пізніще, то та винагорода в контрактах предбачалася також в австрійських коронах.

Щож робиться зараз? Підприємець, додержуючись контракта, пропонує властителеви грунта таку суму австрійських корон, або натомісць польських марок, яка зазначена в контракті.

При теперішній політичній ситуації Сх. Галичини, при кольосальнім упадку паперової австрійської корони, при незабезпеченности польської марки золотом, кривда для селянина є очевидною.

Якже допомогти цій кривді?

Мимоволі приходиться згадати стару австрійську державу, а саме: в той час, коли писався контракт, тобто перед початком світової війни, австрійська корона забезпечувалась золотом, а тому, льоґічно думаючи, властитель грунту має право зажадати від підприємця виплати належної йому по контракту винагороди й австрійськими коронами, але тільки в з о л о т і.

Чи є правні підстави до таких претенсій власників грунтів до нафтових підприємців, нехай скажуть наші правники. Нехай їх зацікавить ця справа, нехай вона стане на порядок денний і зробиться діскусійною в Правничому Товаристві,

Присилайте складки на п р е с о в и й ф о н д на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

ЖЕРТВИ

Просвітно - орґанізаційний фонд Тов-а „Просвіта".

783) Я. Бекирський в Розворяках 1000, кличе: Т. Гладиша, О. Стаднок, П. Глущака всіх в Розворянах; 784) о. В. Янович в Луці 1000; 785) П. Стус в Верхняківці 2000, кличе: С. Наконечного, М. Курмея в Вержняківці, М. Стахова, Г. Паранюка в Ланівцях, П. Поважного, Й. Кучеру в Мушкатівці і В. Штангрета в Пишатинцях; 786) д-р Паславський в Дрогобичи 2000; 787) о. М. Вітошинський в Новосілці 1000; 788) І. Вовк в Ганусівці 1000; 789) о. Лісікевич в Баранчицях 1000; 790) М. Самосій у Львові 2000; 791) Ставничий І. в Станиславові 1000, кличе: д-ра В. Бриґідера, д-ра К. Кисілевського, О. Лятишевського, М. Мацькова, д-ра Олійника, Р. Сорохтея, М. Шкабрія, Л. Щирбу в Станиславові, П. Пєсцьоровського у Львові, В. Біберовича у Відни, Д. Струтинського в Кіцмани, о. В. Піка в Боднарові, Ю. Каменецького в Долині, С. Клочуряка в Ужгороді, о. Д. Стека в Єзупілю, І. Остапяка; 792) І. Скоморівський в Теребовли 1000, кличе: В. Волошина в Гуштці, Д. Горбачевського в Семенівці, Т. Панаса в Теребовли, Костюка в Слобідці, о. В. Микицея в Кривотули, С. Скоморівського в Станиславові, Д. Чуйкова в Александрії, Бабія в Красилівці, Вовка в Кривотули; 793) А. Косс в Коросні 2000; 794) Ю. Ковалів в Коломиї 1000; 795) Чит. „Просвіта" в Річиці 1000, кличе: І. Ключковського, Івана Ключковського в Річиці, чит. „Просвіта" в Дениськах; 796) Г. Саноцька в Надвірній 4000, кличе: Н. Семанюкову в Снятині, П. Бричковичеву в Тернополі, Н. Даниловичеву в Жовкві; 797) Н. Панасюківна в Ішковичах 1000, кличе: К. Боднара в Борщові, В. Яримовича в Глібовичах, Николу Щура в Лагодові; 798) о. І. Ганкевич в Устю еписк. 2000; 799) д-р Л. Бачинський в Станиславові 1400, кличе: Л. Гузара в Галичи і о. А. Навроцького в Вікторові; 800) Г. Панчишин у Львові 2000; 801) о. І. Полянський в Смільнику 1000; 802) Чит. „Просвіта" в Креховци 1000, кличе: Читальні „Просвіта" в Дрогомирчанах, Пацикові і Стрільчу; 803) Г. Мухній в Паращах 1000, кличе: д-ра С. Чумана, В. Кордигана в Тернополи, о. А. Бабія в Назавізові; 804) Б. Трач в Шилах 1000, кличе: І. Лілика, О. Воднія, С. Бабія, М. Чичоту, С. Чичоту і Р. Пастушенка; 805) о. Чубатий в Шилах 1000; 806) Філія „Просвіти" в Заліщиках 25.000; 807) о. К. Білинський в Гумінци 2000, кличе: С. Рудницьку в Богородчанах, Р. Бучинського в Станиславові, д-ра Б. Савчака в Щирци; 808) Т. Лучка у Львові 1000, кличе: о. Антоневича в Замочку, Н. Новосілця в Базовій; 809) о. М. Сивеньский в Дернові 1000, кличе: П. Сивенького, В. Лещишина і А. Сенів в Мшані; 810) о. Гошовський у Львові 2000; 811) о. Ю. Рудкевич в Лешові 1000, кличе: о. Іляріона Фенчинського, о. С. Гаврилюка в Черницях, о. Степана Клепарчука в Дунаєві; 812) О. Хабурська в Явнім 1000; 813) А. Сабат в Стрілкові 1000, кличе: І. Свірського у Львові, Е. Колянковського в Комарівці; 814) І. Пона в Хотимирі 1000, кличе: М. Лизня в Завадках, В. Карабина в Пужниках, Ю. Никеткина в Городници; 815) Л. Несторович в Козівці 1000, кличе: Л. Шудляка, Г. Гладчука і Л. Несторовича в Козівці; 816) В. Дорковський в Коломиї 1000, кличе: Л. Лагодинського в Снятині, А. Жукотинського в Перемишли; 817) Петро Дудєв в Жабю 1000; 818) о. М. Дроздовський в Шершенівцях 2000; 819) О. Гапалович в Кобаках 1000, кличе: Н. Сілінську в Петранці, М. Єндиківну в Хороцеві, Е. Станчицьку в Білоберезці, В. Бундзяка, Василя Андруха і В. Букашука в Кобаках; 820) О. Козловський в Рогатині 250; 821) І. Козбур в Самборі 1000; 822) Т. Штокайло Кульчицький в Кружиках 1000, кличе: П. Кульчицького в Ужгороді, о. Ю. Гошка в Гордині і Т. Штокайла Кульчицького в Кульчицях шлях.; 823) о С. Левицький в Більчу золотім 2000; 824) о. В. Сайкевич в Васючині 1000; 825) Е. Проскурницький в Перемишлі 2000; 826) о. П. Калямунецький в Святковій 1000; 827) о. В. Залуцький в Белелуї 1000, кличе: А. Роснецького в Задубрівцях, о. І. Амброзяка в Русові, Ю. Гаврилюка в Белелуї. III 1—1

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

В ч е т в е р, 12. ц. м. новинка: „БАРОН КІММЕЛЬ", оперетка на 3 дії В. Колля.

В с у б о т у 14. ц. м. новинка: „БІЙ МЕТЕЛИКІВ" комедія на 4 дії Г. Зудермана.

Початок точно 7·30 г. веч. — Білєти від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру.
XXV. 2—?

—о—

Вписи на фаховий пятьмісячний курс торговельний для усіх доступний при Торговельний Школі Тов. „Просвіта" у Львові вул. Корняктів ч. 1, приймаються щоденно від 10—11 рано, а в пятницю і суботу від 4—5 по пол. Наука пічнеться 16. ц. м. о год. 6. по пол. — **Управа.**
878 3—3

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би щонебудь про судьбу **Романа Храпливого** четаря скорострільної сотні XIV. бригади УГА., подасть ласкаво вістку його матері Стефанії Храпливій, Збараж, вул. Тернопільська 577. — Закордонні часописи проситься о передрук.
868 3—3

Дрібні оголошення.

ІНСТРУКТОРКИ вправної шукаю сейчас для учениці з III. кл. гімн.-реальн. і ученика з III. кл. народної. Зголошення і услівя листовно. Надлісництво Ослави к. Делятина. 860 4—5

СКЛАД НОТ Романовича 11. бічна площі Академічної. Висилка на провінцію. 879 2—4

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтеліґентної родини одну кімнату. — Адмістр. „Діла".

МОТОРИ ропні від 6 до 120 HP. машини, млинське каміння, трансмісії. паси по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Баторого 4 30—30

ДЛЯ АМЕРИКАНЦЯ, який хоче забезпечити собі будучність в краю є до набутя о рухливім повітовім місті в ринку каменичка о двох льокалях склепових, реставраційнім і помешканням. Зголошення слати до адм'н. „Діла" під „Будучність". 862 3—3

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого концепієнта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 12—?

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент. машини, мотори. вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 11—20

ВИЇЗДЖАЮ на кількамісячний побут до Сполучених Держав пів. Америки. — Прийму безінтересовно всякі поручення. Адресувати: Володимир Юрковський, Народна Гостиниця, Косцюшка 1. Львів. 881 3—4

ДЕРЕВО ОПАЛОВЕ, букове, березове, соснове зі сейчасовою доставою продає фірма „Мельма" Львів, Зиблікевича ч. 24. 894а) 2—3

ВСЯКІ ДЕРЕВОСТАНИ від селян і священиків купує фірма „Мельма" Львів. Зиблікевича 24. 894б) 2—3

БУХГАЛЬТЕРА або БУХГАЛЬТЕРКИ прийме сейчас фірма українська „Мельма" — Львів — Зиблікевича 24. Рефлєктується тільки на особи солідні з практикою бухгальтерійною. Пожадане знання писання на машині українській і поль., знання кореспонденції та стенографії. Платня добра, після умови. 894 2-3

ПОВИТУХА з шпитальною практикою поручається Вп. Паням на замовлення і під дискрецією. Криницька, Гофмана ч. 6. 901 1—3

ІНТЕЛІҐЕНТНА особа в фаховим знанням і довголітною практикою займеться зарядом дому і хазяйства, найрадше у священика або поміщика. — Письма під С. Т. до Адміністрації „Діла". 898 1—1

ПОШУКУЮ вправного інструктора до 3 дітей з нищих кляс гімн. (2 з І. кл. і 1 з І. кл.) на село в гірській околиці положенім. Платня після умови. Письменні зголошення до заряду школи в Довгім ад Підбуж, почта Східниця. 899 1—1

ДОБРЕ ЗАПЛАЧУ за 1) Етноґраф. Збірник Наук. Тов. ім. Шевченка, том I., II., 2) Словар українсько-німецький Желехівського, 3) Словар російсько-український Уманця, 4) Словар українсько-російський Грінченка. Услівя до Адм. під. „Словар". 1—1

Д-Р МИХАЙЛО БОДНАР з практикою адвокат і суд. шукає посади у адвоката і подасть відомість про Марію Давидович її батькови Др. Каролеві Давидовичеви. Зголошення до Бережан. 1-1 896

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

В НЕДІЛЮ, дня 22. жовтня 1922, о 1. год. по пол. відбудеться в Глинянах, в салі Задаткової Каси

ВСЕНАРОДНЕ ПОВІТОВЕ ВІЧЕ

зі слідуючою програмою:

1. Отворення віча.
2. Вибір президії віча.
3. Реферат про наше сучасне політичне положення і наше становище супроти виборів до варшавського сойму і сенату.
4. Реферат в справі віднови економічного життя в повіті і про значіння кооператив.

Зогляду на вагу справи проситься о численну участь.

ЗА КОМІТЕТ:

Д-р Микола Рибак, Степан Дичок, Михайло Хамула, Вас. Грицишин.
902 1—1

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10